

Kurum	: Antonina Turizm
Başlık	: Prof. Dr. Balkan Naci İslimyeli ile "Corona Sonrası Türkiye'de Sanat, Eğitim ve Yeni Dünya Tasarımı"
Konuşmacılar	: Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ, Atilla TUNA
Video Adresi	: https://youtu.be/SFGHxJooVQo
Yayın Tarihi	: 04 Haziran 2020

Antonina

Atilla Tuna: Valla açığı biraz daha ortaya gelirsene biraz yandan görünüyorsunuz ancak Instagram üzerinden de ben size davet gönderdim, o daveti de.

Balkan Naci İslimyeli: Açıldı.

Atilla Tuna: Açıldı mı harika.

Balkan Naci İslimyeli: Instagramda da görünüyorsunuz şimdi iyi mi?

Atilla Tuna: Sizin de biraz evet harikasınız. Sezen Hanım görünüyor ama Balkan Bey'i almamız lazım. Hayır, hayır durdurmayın gayet güzel. Sadece...

Sezen İslimyeli: Sesi kapatalım mı? İyi mi?

Atilla Tuna: Çok kısığa alın böyle hafif kalması gerekiyor.

Balkan Naci İslimyeli: İyi mi?

Balkan Naci İslimyeli: Geliyor, geliyor benim ki?

Atilla Tuna: Süper ben duyuyorum. Muhtemelen izleyiciler ve takipçiler de duyuyordur. Bu alanda evet yayınımıza başlayalım. Balkan Bey öncelikle hoş geldiniz, iyi pazarlar diliyorum. Bu pandemi günlerinde birlikteyiz öncelikle katıldığınız için çok teşekkür ediyorum.

Balkan Naci İslimyeli: Rica ederim, rica ederim zevk oldu.

Atilla Tuna: Şimdi Değerli İzleyiciler, Bugün çok değerli bir konuşmam var hem Türkiye'de hem uluslararası camiada bilinen bir ismi ağırlıyoruz Balkan Naci İslimyeli'yle bugün güzel bir sohbet gerçekleştirmeyi ümit ediyoruz. Balkan Bey tekrardan hoş geldiniz ve ben şöyle bir sohbeti açmak anlamında bir soru sormak isterim. Sonra konu konuyu açar konuşuruz. Şimdi günümüzde her şey çok hızla tüketiliyor ve bu bağlamda yaşananların unutulmaması için hafızada canlı tutmak için bundan üç yıl kadar önce siz bir sergi gerçekleştirdiniz "Hatırla" adlı sergi. Ben hiç unutamiyorum. Cumhuriyet tarihimizin bence en güzel, en dokunaklı, en unutulmayacak sergilerinden biriydi. Şimdi hafızayla ilgili toplumda bir sıkıntı olduğunu gözlüyoruz hep hatta bu konuda bir atasözümün bile var: Hafıza-i beşer nisyan ile malüldür. Yani toplum bu atasözüne göre mi davranıyor yoksa

bunu topluma dayatanlar mı var, toplumumuz çok mu konformist bu konuda neler diyeceksiniz Balkan Bey?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında unutmak insani bir şey hatırlamak gibi ama bu duyguları manipüle eden sosyal alanlar var, sistemler var hatta bunlara güncel politika da diyebiliriz. Büyük travmalar yaşamış toplumlar unutmaya eğilimlidir, insanlar da öyledir. İnsanlar karanlık dehlizlerine atarlar, iç dünyalarına yüzleşmek istemedikleri hatırlamak istemedikleri şeyleri ama onlar unutulmaz. Onlar oradadır ve sürekli sahibini taciz eder. Açığa çıkmak ister dolayısıyla sürekli bir suç duygusuyla, suçluluk duygusuyla yaşarız. Bunun sağaltım yolu tabii yüzleşmek, hatırlamak, yüzleşmek ve sonuç olarak hakkından gelmeye çalışmak bu sorunların. Bu terapiyle de olur, dış yardımla da olur insanın kendi dünyasını çok daha sağlam temeller üzerine kurması ve kendini kabulüyle de gerçekleştirilebilir. İkincisi daha tehlikeli olan toplumsal hafıza kaybıdır. Bu biz de çok var Türkiye’de hatta ulusal marazlarımızdan biri diyebilirim. Bunun çeşitli nedenleri var çünkü Türk kültürü çok değişik coğrafyalardan gelmiş, sürekli alan değiştirmiş, sürekli yeni değerlerle tanışmış ve yerleşik kültürü diğerleriyle diğer büyük kültürlerle kıyasladığımızda çok daha sınırlı görünüyor. Bu travmatik bir şey. Aslında bu saydığım ve sayacaklarım hem lehte hem aleyhte kullanılabilecek şeyler bir tanesi bu. Bir tanesi buna bağlı olarak göç duyguları, dışarıdan içeri, içeriden dışarı. Düşünebiliyor musunuz Türkiye bir kavşak noktasında yaşıyor. Bir göbeğinde yaşıyor dolayısıyla dört yönlü karşılaşmalar, hesaplaşmalar ve yengiler, yenilgiler içinde bütüncül bir değer sistemine kavuşması çok zaman aldı. Bir de resmi kurumların, devletin hafızaya ilişkin silici etkileri var. Yani her katı rejim kendinden önceki değerleri ve rejimleri unutturmak ister. Bir tür toplumun hafızasıyla oynamak merkezi gücün değer sistemine bağlıken yaptırımları içinde yorumlanacakken bugün çok daha geniş bir alanda, çok daha zengin bir teknolojiyle manipüle ediliyor. Biz buna siyaset diyoruz bugün yani siyaset dediğimiz şey aslında toplumların hafızasıyla oynamanın biçimlerinden biri. Dolayısıyla Türk toplumu çeşitli unutkanlıklara kasıtlı olarak aynı zamanda defensive olarak tabi olmuş bir toplum. Bunlardan çok iyi sonuçlar da çıkabilir bu karşılaşmalardan, çeşitlilikten şuan olduğu gibi çok vahim sonuçlarda çıkabilir. Bunları belirleyecek olan sivil inisiyatiflerdir. Sivil inisiyatiflerin topluma, merkezi güçlere baskısı, dayatması bu da demokratik bir ortamın aynı güçler tarafından güçlendirilmesiyle, sağlamlaştırılmasıyla mümkün. Evet, biz mozaik hep dendiği gibi popüler bir deyimle çok renkli bir mozaikiyiz ama o mozaikin parçalarını bir arada tutacak, ayrışıp dökülmelerine engel olacak bir harç gerekir dipte. O harç olmadığı zaman o mozaik dediğimiz bütüncül alan arızaya uğrar ve çözülme başlar. Türkiye tarihi bu tamiratlarla geçti neredeyse. Bütüncül bir kavrayışa ulaşamadı. Bunun nedeni de kişisel olarak eğitimimizden gelen neredeyse özendirilen bir bellek kaybıyla toplumsal bir değer olarak adeta sunulan unutkanlığı tarihimizde ve insan yapımızda açtığı yaralar.

Atila Tuna: Siz aslında bu sergiyi tam da bu önemli konuya değinmek için açmıştınız. Ben şimdi buna katkı olsun diye bir görseller de hazırladım izniniz varsa o görsellerden bu serginizin bir iki görsel var. Gökhan alabilir miyiz görselleri. Görseller geldi sanırım, Balkan Bey görebiliyor musunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Görüyorum, görüyorum.

Atila Tuna: Harika, harika. Şimdi ben şu görsele gelmek istiyorum. Bu sizin üç ay önceki serginizden görseller. Ben üçüncü görsele, bu görsel üzerinde bir, iki sorum vardı. Şimdi bu serginizde geçmişe matuf çalışmalarınız var. Bazı eserler oldukça bu konuda imgeler kullanılmış ve bu yaklaşımınızla aslında postmodern bir yaklaşım olduğu görülüyor. Siz Anadolu tarihini yani bundan kastım Türk sanatıyla Bizans öğelerini genelde Anadolu imgelerini evrensel bir dokunuşla

bu eserleri yaratmışsınız. Örneğin bu çalışma “Ev Kadını” çalışmanızda metal bir çerçeve görünüyor ve bende Bizans ikonlarını çağrıştırdı. Ben böyle hissettim. Bu eserinizde kadın dışarıya doğru bir siyah zemin üzerinden dışarıya doğru bakıyor ve böyle bir his uyandırdı bende geçmişten günümüze uzanan aslında bu çizgide kadının toplumsal hayatta yeterince katılmadığı konusunda bir tepki hissettim ben burada. Bu konudaki yorumlarınızı rica edebilir miyim?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında bu portrenin kadraji Arap cami civarındaki İtalyan yapısı binalardan alınan bir detay içine yerleştirilmiş bir kadın portresi. O portre de plastik mankenlerden çekilen bir fotoğrafın bindirilmesiyle oluşmuş bir şey yani benim sanatımda olduğu gibi çeşitli evrelerin, çeşitli değerlerin, çeşitli vizyonların toplandığı bir sorunsalın dökümü. Buradaki sorun her zaman ilgilendiğim gibi ilk dönemlerimden son dönemlerime kadar kadın üzerine bir portre ayrıntısı. Bu kadın dışarıya bakıyor ama neredeyse taşlaşmış, kapatılmış bir pencerenin parçası olmuş adeta tuğlalarla özdeşleşmiş bir yüz. Ama bir hasret olarak, bir özlem olarak hep dıştaki hayata bakıyor. Vermeer’in resimlerinde bu vardır beni çok etkiler çok büyük bir sanatçı. Hep pencerelerin kenarında oturmuş dıştan dar pencereden bir hayat ışığı alan görebildiği kadar ona sunulan dışarı çıkmadığı için dar pencerelere mahkum olan bir arayış. Bu aralıktan kurulan hayaller, gözlemler vesaire yani kadının dramı değişmiyor. Ben “Deja Vu” sergisinde de bunu kastettim. Deja Vu zihinsel bir tekrar oyunudur yani ötelenmiş, bastırılmış bir takım imgelerin benzerlik yoluyla dışa vurumudur çeşitli zamanlarda. Kadın imgelerini ben buna yakıştırıyorum. Bu kavramın içinde yorumluyorum ayrıca benim resimlerimde öyle kronolojik bir sıralama yoktur. Benim için konsept önemli, tema önemli. Onun için onun geniş bir kapsamda sunulabilmesi için tarihin bütün dönemlerinden İstanbul gibi bir müze kentin olanaklarından her zaman etkilendim. Çünkü bir yerel malzeme değil İstanbul’un sundukları. Çok katlı, çok zengin, çok karmaşık değerler sistemi. Yatay olarak gelişmiş ve katmanlı olarak gelişmiş şeyler bindirilerek bu yüzde onları temsil ediyor kadın sorunuyla birlikte.

Atilla Tuna: Evet, teşekkür ediyorum. Şimdi bir başka çalışmanıza gelmek istiyorum. “Deli Gömleği” çalışması ben oldukça etkilendim bu seriden. Şimdi burada da demin kadın portresinde olduğu gibi burada da bir Bizans şeyi gördüm yani adeta çarımha gerilmiş İsa şeyi var...

Balkan Naci İslimyeli: Pardon, sözünüzü kestim Instagramda görünmüyor diyorlar resim.

Atilla Tuna: Maalesef Instagramda bu teknoloji yok,

Balkan Naci İslimyeli: Haa öyle mi?

Atilla Tuna: Tabii, tabii maalesef Instagramda bu teknoloji yok.

Balkan Naci İslimyeli: Kimse göremiyor bunu.

Atilla Tuna: Gösterilemiyor sadece webinardan.

Balkan Naci İslimyeli: Tamam, tamam en sonunda gördüm.

Atilla Tuna: O yüzden ben Instagramdaki dostlarımdan Zoom üzerinden çok kolay Antonina Turizmin web sitesinden canlı yayın butonuna bastıktan sonra bu hemen karşınıza çıkıyor çok rahat katılınıbiliyor.

Balkan Naci İslimyeli: Güzel o detayı öğrenmem güzel. Siz sorunuzu bitirin.

Atilla Tuna: Efendim, duyamadım.

Balkan Naci İslimyeli: Sorunuzu dinliyorum.

Atilla Tuna: Aaa, tabii, tabii, şimdi bu “Deli Gömleği” çalışmanızda ben de uyandırılan, uyanan intiba bir sorgulama, toplum için kendini feda etme ve bununla ilgili benzer duygular uyandırdı. Hazreti İsa’yı çünkü karşıma tabii, bir de siz sakallısınız aynı İsa gibi böyle o etkiyi uyandırdı. Şimdi Korona günlerinden geçiyoruz ve bu Korona günlerinde toplumun toplumların aslında nasıl yanlış yönlendirildiği gerçeği de ortada. Şimdi yıllardır yanlış yönetilen bir durum söz konusu ve bu durumdan çıkmak için İsa gibi kendini feda edecek kahramanlara mı ihtiyaç duyuluyor yani siz bu çalışmanızda bunu mu ifade etmek istediniz ve bu bağlamda günümüzde bu fedakârlığı yapacak İsa, İsalılar var mı ülkemizde?

Balkan Naci İslimyeli: Burada İsa ile karşılaştırmak biraz kibirli bir tutum oluyor, ama şunu söyleyebilirim ama sanatçı da bu mücadelenin içinde sanatçı da zulme karşı, kötüye karşı aydınlığı temsil eden bir güç. Bu resimlerde Osmanlı ile Bizans’ın karışımı var yani Bizans auralarıyla Osmanlı deli gömleklerinin veya tılsımlı gömleklerinin bir karışımı var bu da katlı kültürel geçmişinin dökümünün İstanbul’un bir dışa vurumu İstanbul, çağdaş bir kent, sürekli kendini yenileyen bir kent. Benim savlarımdan biri zamanın parçalanmaması gerektiği çünkü bütün zamanlar yaşadığımız kısa tarihimiz içinde ve araştırdığımız toplumsal tarih içinde insanlığın tüm aşamalarını içerir. An dediğimiz yaşam molekülü içinde bütün dönemler yer alır. Bunların bazılarını ayırt ederiz, bazılarını ayırt edemeyiz, ama onlar bizde vardır bilinçaltımızda vardır. İstanbul bu hazineyi zenginleştirmek için dünyanın bulunmaz kentlerinden biri. Bir de benim resimlerimde deyim görünmez bir kara mizah vardır. Mesela o Bizans auraları dediğiniz şeyi ben klozet kapaklarıyla gerçekleştirdim. Bir anlamda deliliğe gönderme yapmak açısından. Delilik aslında bir zirve Doğu tarihinde de Batı’da da. Doğruları deliler, şairler, sanatçılar söyler. Dolayısıyla ben söylediklerimin bir dökümünü de giysiler üzerinde okunaksız bir dokuyla kaleme aldım. Burada önemli olan yazının içeriği değil bir iletişim isteğiyle, bir dışlaştırma isteğiyle yani bir mesaj olarak algılanması ve bütüncül bir yapı içinde sunulması. Bu dönemi ben çok severim. İstanbul’un dünya başkenti, dünya kültür merkezi olmasını vurgulayan kente duyduğum hayranlığı dışlaştıran bir seri oldu benim için. İçine otoportrelerimi koymam da bir tür suç ve ceza kavramı içine bir kurban olarak kendimi yerleştirme isteğinden doğdu. Bir başkasını koysam belki bir sataşma hatta bir hakaret gibi algılanabilirdi, ama burada kurban benim.

Atilla Tuna: Bu bağlamda sizce topluma giydirilmeye çalışılan bu bir deli gömleği giydirilmeye çalışılıyor. Sizce sanat dünyamız bu konuda yeterli bir tavır sergiliyor mu? Bu konuda ne diyeceksiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Delilik aslında genel anlamıyla tasavvufta ve Anadolu kültüründe bir zirve ulaşılacak bir şey, bir mertebe. Deliler her şeyi bilir, kent kent dolaşır, dünyayı tarar ve o topraklardan o yol alıştan topladığı değerleri toplumlara sunar ve saygıyla dinlenirler. Bunların çoğu ermiş muamelesi görür. Ben sadece klinik bir tabloda bahsetmiyorum. Dünyayı kavrama ve bu kavrayış içinde kendi dünyasını kurma eylemi aynı sanatçı gibi. Ondan uzaklaşıp belli bir açıdan herkesi şaşırtacak detaylarla dünyaya tekrar bakış ve düzen önerisi. İnsanları bir sağaltma yeniden insani değerlerle süren cehennemi sistemler içinde onların kendi değerleriyle karşılaştırma eylemi olarak görüyorum. Bu eski Roma’dan günümüze kadar günümüzün felsefecilerine kadar metinlerle, resimlerle ele alınan bir süreç. Ben resim okumalarını da belli merkezlerden kalkış yaparak alırım. Bunlardan bir tanesi sanat tarihinin en güçlü teması suç ve arınma temasıdır. Bütün klasik

yapıtlarda bunun uçlarını, alıntılarını, belirtilerini görürsünüz. Hamlet'ten başlayarak Nietzsche'ye varana kadar diyelim.

Atilla Tuna: Siz birçok röportajında aslında sanatçının duruşunun muhalefet, muhalif olması gerektiğini belirtiyorsunuz. Şimdi 1980'lerdeki resmimizde daha çok toplumsal realizm söz konusuydu. İşte Nuri İyem, Mümtaz Yener, Neşet Günal bu dönemin çok önemli temsilcileri ancak 80'lerden sonra bir kırılma yaşandı ve modern sanat resimde hikâyeyi çıkarma eğilimine girdi. Siz işte bunun tam tersi olarak belki ki böyle formülüze edilebilir siz hikâyeyi resmin merkezine oturtuyorsunuz ancak yorumu da izleyiciye bırakıyorsunuz. Böyle bir algı var resimlerinizde. Peki, bu modelinizin de aslında sanatçı kaçınıyor hikâyeyi orada vermekten kaçınıyor ve bunu simgeler, imgelerle bunu açıklamaya çalışıyor. Yine bu çerçeve dışına giden hikâyeye ise yorumlamada izleyicinin inisiyatifi söz konusu aslında inisiyatifi oraya bırakıyorsunuz. Bu konudaki yorumlarınızı rica edecektim. Hikâyeye ve resim arasındaki ilişki konusunda sizin yaklaşımınız ortada ama yorumlar nedir?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında hikâyeye, başı sonu olan bir seçkin süreç olarak algılanır. Aslında resim alanında hikâyeye yoktur. İllüstrasyonlarda görülen başı sonu olan ve metinlere eşlik eden hikâyeye resimleri vardır. Bunların çok iyileri vardır; William Blake te olduğu gibi, kötülükleri vardır vesaire ama her sanat alanında sonunda bir şey anlatır. Anlatma isteğinden, dürtüsünden ve isyanından doğar sanat. Bunun için bu katmanların, bu hikâyelerin özündeki dürtü şudur. Resim kadrajın dışında devam ediyor mu? Bizim onu sorgulamamız lazım. Resim görünen şey değildir. Görüntünün dışında dışına taşan, üreyen seyircinin katkısıyla hayal dünyası genişleyen pasifize seyirlik duygusunda seyirciyi ayırıp, koparıp silkeleyen bir eylem. Bizde ve dünyada maalesef resimler için uydurulmuş hikâyeler vardır. Bazen müzelerde gezerken o görevlilerin şaheserleri nasıl karikatürize ettikleri, nasıl komikleştirdikleri, nasıl anlamların yok ettikleri haklarında yazılan klişelere uygun olarak ihanet ettiklerini hatta görüyorum. Resmin anlaşılması kolay bir şey değil. Anlaşılması için kendinizin de o resmin içinden bir parça bulmanız lazım. Bu hem sanatçının görevi yani insanlığı kapsayan bir derinlikte iş yapılması, eserin tamamlanması hem de bunun mutlak değerlere, keskin satırlara, komut sözlere ihtiyaç duyamayacak kadar soyutlayıcı olması. Soyutlama, eğitimin de, sanatın da en büyük değeridir. Bütün sistemler yorumlama ve eleştiri üzerine kurulmalıdır. Bizde eğitimde de bu yok maalesef. Sanata bakışta da bu yok dolayısıyla seyredeni tahrik edici, araçları aradan çıkarıcı bir aktif resim sorgulaması dönemine girmesi lazım dünyanın. Bu da nasıl olur? Demokrat, özgüvenli, hata yapmaktan korkmayan dinamik nesillerin araştırmacı, sorgulayıcı nesillerin sanattaki izdüşümleriyle olur. O alana katkılarıyla hem sanatçı hem izleyici olarak katkılarıyla değişebilir, dönüşebilir. Çünkü bir resmin bir kişiyle, toplulukla çözülebilecek basitlikte yalınlıkta olduğunu tabii bir sanat eseri için söylüyorum düşünmek zor. Farklı vizyonlarla bir resim yeniden inşa edilebilir. Klasik değer budur zaten. Günümüze kadar çeşitli yorumlarla dönüşerek ulaşan yapıtlar. Bunlara biz klasik diyoruz. Herkes hakkında konuşur, ama farklı açıdan farklı zenginlikler katar bunlara.

Atilla Tuna: Teşekkür ediyorum. Şimdi modernizm aslında özünde.

Balkan Naci İslimyeli: Atilla Bey, özür dilerim, sizin sesiniz çok yankı yapıyormuş. Uyarı geldi.
Atilla Tuna: Öyle mi bakayım valla sonuna kadar ses kapalı bende neredeyse sonuna kadar kapalı.

Sezen İslimyeli: Nereyi kapatalım?

Atilla Tuna: Şu anda yankı ben duymuyorum.

Balkan Naci İslimyeli: Belki bize has bir şeydir o. Evet.

Atilla Tuna: Şimdi, modernizm özünde aslında geçmişini yıkar ve geleceği şekillendirir, geleceğe bakar. Çalışmalarda ise figüratif haricinde daha çok simgesel öğelere çok ağırlık verir modernizmde. Fakat siz, sizin durulunuz biraz daha farklı bu anlamda yani tam modernist bir yaklaşım değil biraz postmodernist bir yaklaşım var ve geçmişe matuf oldukça yoğun bir gönderme hissediliyor resimlerimize baktığımızda, gördüğümüzde. Şimdi Isaac Newton şöyle der; “Eğer daha uzağı görebiliyorsan, bu benden önceki devlerin omuzlarında durduğum içindir.” Şimdi bundan yola çıkarak siz sanatın geçmişle olan ilişkisi konusunda nasıl bir yorumda bulunacaksınız?

Balkan Naci İslimyeli: Çok ta omuzlara yüklenirseniz düşme tehlikesi de vardır.

Balkan Naci İslimyeli: Benim bakışım sanata bir tümel sanat kavramı, zaman kavramı içindedir. Yani anla bütün zamanları birleştiren bir anı defteri gibi bakıyorum. Evet, modernizm radikal bir kesintidir. Onun ertesinde yeni silahlar, yeni anlatımlar devreye sokulmuştur. Bu değerli ama benim iddiam şu geçmiş asla aynı insan psikolojisindeki gibi kapatılmaz, örtülemez, kaybedilemez. Bir yerden boşluk bulur, ortaya çıkar. Nitekim modern sanat bütün çağrışım alanlarına açık bir sanattır. Bu ne demektir yani modernin içinde bütün zamanlar, değerler, üsluplar yeni bir gözle tazelenerek yeniden yapılandırılarak, inşa edilerek kullanılabilir, kullanılmalıdır da. Çünkü bu anı zenginliği seyredeninde, kültürlerin de birbirlerine bağlı olduğu süreci insanların kalbinden yakalar. Bu çok önemli bir şey dolayısıyla böyle radikal kesintiler yerine bugünün sanatında olduğu gibi çok sesli, çok katmanlı, çok zamanlı daha doğrusu geniş zamanlı bir perspektifi kullanmayı tercih ederim. Çünkü bakın bir çağdaş yönetmen bir dönem filmi yapar bir Pasolini Oidipus’u anlatır, ama kendi diliyle anlatır. Bu eski değildir, bu modern bir iştir. Bugünün sanatı bu çok katlı açılmaya özgürlük alanı tanıyan sadece ona değil disiplinler arası anlatımlara da geniş bir alan tanıyan bir dönem. Ben bu dönemi çok seviyorum, çok destekliyorum. Tek sorun günümüzde sanatın kendi değerlerinden uzaklaşp neoliberal sistemin istekleri, talepleri doğrultusunda yol alması ve sektörel olarak büyük tröstlerin kontrolüne girmesi ekonominin en cazip alanlarından biri haline gelmesi. Bu anlatımlar için, yaratım için örneklemeler olarak genç kuşaklara çok yanlış mesajlar veren bir şey.

Atilla Tuna: Evet, çok teşekkür ediyorum. Siz çalışmalarınızda yazıya çok özel bir önem veriyorsunuz özellikle Osmanlıca yazıtlar, harfler çalışmalarınızın belli bir bölümünde var. Şimdi tabii, Sümerler yazıyı keşfetti ardından önce piktogramlar vardı sonra Mısırlılar hiyeroglifi çıkarttı dolayısıyla resmin yazıyla tarihsel bir bağı olduğu ortaya çıkıyor. Bu yazıyla yazıların sizde, çalışmanızda görülmesi nasıl bir mesaj verilmek isteniyor? Yazının mesajlarındaki işlevi nedir bunu sormak isterim.

Balkan Naci İslimyeli: Aslında yazı ve resim birbirinden ayrı değil tarihsel süreçleri içinde plastik anlatımın tarihsel süreçleri içinde. Piktogramlardan hiyerogliflere oradan çeşitli dillerin kaligrafik değerlerine ki bunlar hakikatten soyut olarak, soyut anlamda inanılmaz zenginlikte görsellikler içerir. Bunlara sadece anlam olarak bakmak yerine ruh olarak dinsel yönüyle de bakmak gerekiyor. Bu sadece bizim değil Batı sanatçıların da kıskanarak baktığı bir hazine. Picasso’sundan Léger’ine kadar, Klee’sine kadar pek çok modern sanatçının imrendiği Matisse’e kadar ve kullandığı değerler bunlar. Önemli olan yeni bir vizyonla, yeni bir inşayla bunları güne taşımak. Benim yaptığım deneylerde bunların içine konseptüel bir derinlikte katmak. Esas dünyanın çelişkisi biliyorsunuz ya bir kıyıya ya bir uzlaşmaya götüren dünyayı ama eninde sonunda kirleten şey Doğu’yla Batı arasındaki bitmeyen gerilimler. Onun için benim resimlerimde her zaman ikilemler vardır. Huzurlu, dengeli kompozisyonlar gibi görünürler o ikonografik yanlarıyla ama gerçekte kendi içlerinde

mizahla yumuşatılan yer, yer büyük gerilimler taşırlar. İnsan sorunları taşırlar dolayısıyla kaligrafler özellikle hat sanatı benim çok hayranlıkla izlediğim hele o yazı meşkleri vesaireleri. Soyut resminde oluşmasında Batı ne kadar inkâr etse de büyük katkıları olan hareket noktalarından biri.

Atilla Tuna: Evet, şimdi yine buna bağlantılı bir konuya gelmek istiyordum. Sizin “Kara Yazı” adlı bir seriniz var. Bu üç yıl önceki sergide de vardı. Şimdi bu çalışmanızda Afrikalı olduğu belli olan bir kadın yüzü var adeta bir mask aslında görülüyor. Arka fon karanlık bayağı bir karanlık renk görünüyor fakat hemen çarpıcı olan en önde duran bir aynalı bir yazı var, hat şeyi ve bu seriden daha uzun bir aynalı yazı olana değinmek istiyordum. Burada ben Osmanlıca okuyabiliyorum, bunu okumaya çalıştım şey yazıyor: el-Afüvv yazıyor. Yani bu aslında Esmâ’ül Hüsnâ’nın Allah’ın güzel isimlerinden bir tanesi affedici sıfatı anlamına gelen bir şey içeriyor. Bu gönderme var mı varsa bu gönderme kimedir böyle bir kadın portresinden yola çıkarak kontrast bir renkle bu yazının belirtilmesi konusunda neler söyleyeceksiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Herkes refleks olarak bunu metinsel bir okuma içinde yani bir resim olarak değil de yazı olarak mesajı nedir diye bakıyorlar. Ben özetle şöyle söyleyeyim seyircileri, sanat izleyicilerini özgür bırakarak benim Afrika hayranlığım çok büyük. Dünyanın en büyük kültürlerinin başlangıcı olan topraklar, en büyük zulme, talana uğramış topraklar hâlâ modern dünyada bunun tükenmediğini aynı nefretin sürdüğünü görüyoruz. Kölelik dönemleriyle zenginleşen bir dünyanın teşekkür yerine bu insanlara hâlâ zulmettiklerini görüyoruz. Afrika aynı zamanda bir mask kültürü onun için bu yüzler birer mask şablonu olarak kullandım ve Anadolu kültürünün seçkin bir şeyi olarak kaligrafik tezhipleri bu yüzlere taşıdım. Çünkü Anadolu coğrafyası da bugün olduğu gibi Orta Doğu’da gördüğümüz gibi Afrika coğrafyası da yağmalanmaya devam eden kültürler. Bunlara yani mazlumlara bir saygı duruşu olarak düzenlediğim bir şey. Metinler üzerine takılmamanızı rica ederim birçoğunun anlamını belki merak etmedim sadece plastik değerleriyle ilgilendim.

Atilla Tuna: Belki de o af bu zulmü yapan insanlara bir mesaj olabilir.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet bir de biz de yazı resim geleneğinde tasvirler yazı birbiriyle iç içe geçmiş bir resim geleneğidir. Bunların taş baskıları da çok içten, yakından görürüz, takdir ederiz. Değerli sanatçı, araştırmacı Malik Aksel’in dokümanlarında bunlar ayrıntılılarıyla vardır ve hala araştırılmaya muhtaç alanlardan biridir. Ben elim, gücüm yettiği kadar cam altıları toplayarak, yazı resim geleneğinin levhalarını, taş baskılarını toplayarak içimde bir zenginlik, bir alan yaratmaya çalıştım bunlarla.

Atilla Tuna: Evet, şimdi biraz bir sanatçının motivasyonu ile ilgili konuyu gündeme getirmek istiyordum. Yaratıcılık çok uzun ve sancılı bir süreç bir sanatçı için. Bu süreçte sizin esinlemeleriniz, etkilenmelerinizden biraz bahsetmenizi rica edeceğim. İnsanı merkez aldığımızda 1960’lardaki etkileşimlerle 2020’lerin etkileşimlerinde nasıl bir fark oluştu bu süreç içerisinde sizin sanatınızda?

Balkan Naci İslimyeli: Değişik dönemlerle dönüşen dünyanın getirdiği, biriktirdiği insan sorunlarının o değişkenlikler içindeki dökümü sorgulaması diyebilirim bu katmanlara. Tabii, sorunla, konseptle beraber anlatım araçları da değişiyor, zenginleşiyor. Bildiğiniz gibi fotoğraf sanatına hayranlığım var, sinemaya büyük hayranlığım var, edebiyata büyük hayranlığım var. Bunları birbirinden ayrı tutmadan, ayırmadan birlikte kullanmak bir orkestra şefi gibi aralarında uyum yaratmaya çabalamak bunun acılarına da katlanmak, bu dilin karmaşıklığından sonuç çıkarmanın zorluklarını da bilerek çoklu bilim böyle bir sürece girdim. Çağdaş sanatın, artık tümel bir sanat kavrayışı içinde ilerlediğini ve ilerlemek zorunda olduğunu değişen dünyanın imha

eyleminden, projelerinden nasibini almış ve sermaye tehditlerine yenilmezse (soğuk algınlığım nedeniyle sesim kesiliyor bazen özür diliyorum, su içiyorum bu yüzden arada) bunlar dolayısıyla anlatılmalı üstü silinse de, kapatılsa da üzerine başka şeyler gelse de bugünün dünyasında beni mutlu eden şey teknolojinin çok büyük bir kolektif hafıza yarattığı yeni teknolojilerin. Dünyanın bilincini iyi-kötü hatıralarını unutkanlıklardan koruduğunu bilmem. Her teknoloji, her yenilik kaybettikleri kadar zenginlikler de getiriyor dünyaya ve sanatsal anlatımlara. Bunları ben çok değerli buluyorum. Onun için anlattığım şeye uygun konuya, konseptte uygun malzeme seçimlerimi özgürce kullanıyorum. Ne fotoğrafçığım ne ressamım ne heykeltiyim ne müzisyenim ne edebiyatçığım ama hepsiyim aynı zamanda.

Atilla Tuna: Peki, bu bağlamda sizin en asi yönünüz olarak nerede hissediyorsunuz? Bu disiplinler arası geçişinizde neredesiniz, yani en asi Balkan Naci İslimyeli nerede görülüyor?

Balkan Naci İslimyeli: Benim en asi yanımda hiçbir yerde olmamak. Ben büyük bir alan zenginliği içinde yaşamak ve üretmek çünkü aidiyet sanatta en tehlikeli şeydir. Bir ekole, bir değere, bir sisteme adapte olmak, uzlaşmak onlar içinde var olmak ve varlığını sürdürmeye çalışmak benim yolum değil. Ben her zaman özgür olmak isterim, bağımsız olmak isterim. Bu insanlarla, galerilerle, sanat sermayesiyle vesairesiyle ilişkilerim hep vardır. Ben bağımsız kalmayı ama saygılı olmayı tercih ettim. Ama bu saygı benim değerlerimi yıpratmamalı, aşmamalı. Her zaman kendimi temsil edebilecek iradeyle yaşamayı tercih ettim varsa bunun bedelini de ödedim.

Atilla Tuna: Evet, çok teşekkürler. Ben, bu tam bu noktada bir konuya değinmek istiyordum. Bir röportajınızda sanatın özgür, demokrat, yaratıcı ve sorgulayıcı bireyleri yetiştiren en büyük okul olduğunu söylüyorsunuz. Şimdi Türkiye'deki eğitim sistemi ise malum maalesef o konuda çok parlak bir tablo çizmiyor ülkemiz. Çünkü bir yandan devletin farklılıkları dışlayıcı ve kalıplaştırıcı eğitim sistemi var. Diğer taraftan özel eğitim kurumları da daha özgürleştirici ve yaratıcılığı teşvik edici bir çizgide seyrediyor. Bir de bakıyorsunuz üçüncü bir yol da var. Din ve medrese tarzı bir eğitim sistemi de üçüncü bir kol da ilerliyor. Böyle bir ülke aslında üç farklı eğitim sisteminin aynı yerde olduğu. Siz bir üniversite profesörünüz Işık Üniversitesinde öğretim görevlisiniz ve öğrenci yetiştiriyorsunuz. Şimdi böyle bir eğitim sistemlerinden gelen öğrenci size geldiğin de nasıl bir öğrencilik dönemi geçiriyorlar ve bu konudaki geleceği nasıl görüyorsunuz bu konuda bir eğitimci olarak görüşleriniz rica edecektim.

Balkan Naci İslimyeli: Bizde toplumsal yaraların en açık seçik izlendiği alan eğitim. Eğitimi ben geniş bir perspektif içinde yorumluyorum. Bu aileden başlıyor hatta ilk yıllardan başlıyor kurumlaşarak anaokulunda, ortaokulda, lisede vesairelerde yani çocuğun forme olduğu yıllarda değerler maalesef üstlerinden atılacak değerler değil. Bizde varlıklı sınıflar kendi değerlerinin ideal değerler olduğunu savunuyor ama bizde çocuğa düşünme, tartışma, reddetme hakkı tanıyan bir eğitim sistemi yok. Bunu yaparlarsa da çok başıbozuk bir sistemle yapıyorlar yani kontrolsüz bir hoşgörü sistemiyle yapıyorlar. Bu yüksek eğitime de yansıyor yani bize geldiği zaman çocuklar iradesiz, özgüvensiz, kimliğini oturtamamış, sorular geliştiremeyen, araştırmayı yapılandıramayan aslında bilgi günümüzde hele her yerde bulunan artık ne diyelim kaba deyimle sokağa düşmüş bir şey bilgi aslında bir astar, bir ham madde. Bilgiyi araştırmayı, öğrenmeyi öğretmek eğitimin temel modern unsurlarından biri. Tartışmayan, sorgulamayan, karşılaştırmayan bir eğitim sistemi yani susturulmuş, uysal çocuklar olarak sürdürülen itaatkâr bir eğitim sistemiyle sanat başta olmak üzere bütün kurumlar eksiktir, kötürümdür bence. Bunu düzeltmediğimiz zaman bir banka çalışanından bir güzel sanatlar öğretim üyesine kadar bütün unsurlarıyla toplum yarım bırakılmış demektir. Yani araştırma, sorgulama hatta çapraz sorgulamalar alternatifiyle beraber yapılandırılan sorgulamalar

yeni bir insan modeli yaratacaktır ama bizde kullanılan şey gün geçtikçe cemaat ruhundan beslenen itaatkâr, tartışmasız, konformist bir bağlılık, bağımlılık sistemi. Onun için biz dünyayla kolay yarışamayız bu insan malzemesiyle. Ben üzülüyorum gencecik, dolu, dolu, yaşam dolu, heyecanlı beyinler bu sistemlerin içinde ziyan ediliyor. Sanat, belki bu açılımların bir anaokulu, bir başlangıcı olabilir ama müfredat sistemi yani tepeden oluşturulan bir şey hocalara bırakılmayıp, onlara güvenmeyip merkezi yönetimle oluşturulan bir dayatmacı sistemle biz istediğimiz insan malzemesini maalesef yetiştiremeyiz. Ben, bu kalıpları aşmak için elimden geldiğince çocukları tartışmaya, aksini söylemeye hatta benim söylediklerimi reddetmeye, kendilerini inkâr etmeye, çelişmekten korkmamaya davet edecek bir özgür alan yaratmaya çalışıyorum ama bu klişeleri ne kadar bozabildiğim tartışılır. En azından bu gayret içindeyim ve çocukları böyle forme etmeye çalışıyorum.

Atilla Tuna: Sağ olun, sağ olun umarım sizin gibi düşünen eğitimciler ülkede çoğalır ve aydınlık bir geleceğe hep beraber güvenle bakabileceğiz en azından öyle ümit etmek istiyorum.

Balkan Naci İslimyeli: Olucak, olucak. Bu korona travması pek çok kurumun başta eğitim olmak üzere çökme aşaması yani kurumlar devlet iradesinden, devlet baskısından kurtuldukça, sivilleştikçe özgür insan malzemesi kendini hayattan yeniden oluşturacak, yeniden inşa edecek. Bu alanı yaratmak, buna katkıda bulunmak hepimizin görevi.

Atilla Tuna: Kesinlikle aynı kanaateyim. Şimdi, korona dediniz buradan devam edelim isterseniz. Şimdi korona salgını hakikatten bir deprem etkisi yarattı bütün dünyada, bizde, ülkemizde ve her şeyi sil baştan adeta yeniden oluşturma fırsatı da verdi bir anlamda. Şimdi Avrupa'da da buna benzer hatta İstanbul'da da o dönemlerde yaşandı Kara Veba salgını işte bir 4 yıl kadar sürdü 14. yüzyılın ortalarında ve aslında o dönemde de toplumu çok sarmış, inancı sarsmış kiliseye olan inancı sarsmış. Bir süre sonra zaten Rönesans kavramı ortaya çıkıyor insanın merkez olduğu bir anlayışı ortaya çıkartan bir dönem. Şimdi o dönemde Floransa'da işte Mediciler Orta çağı vebadan sonra geliyorlar ve yine bu dönemi çok ustaca kaleme alan Boccaccio var. O dönemde biliyorsunuz Boccaccio'nun yüz hikâyesini. Gençler vebadan kaçmak için bir villaya girerler. Orada her gün hikâye anlatırlar. Bu yüz tane hikâye ama bir şaheser. Ben lisede okumuştum Yugoslavya'dayken Boccaccio'nun bu eserini. Muhteşem bir edebi eser. Bizde bu dönem sanatsal bakış açısıyla siz bir eğitimci olarak ve sanatçı olarak Türkiye'de bu devrim daha doğrusu çağın değişmesini yaşıyoruz şu anda nasıl bir çağ bekliyorsunuz? Bu pandemi sonrası sanatta nasıl bir bizi bekliyor görüşleriniz nedir bu konuda?

Balkan Naci İslimyeli: Aslında salgınları bir tür mikrobik salgınlar olarak görmemek lazım. Bir de kolektif salgınlar var otoriteler tarafından üretilen ve dünyaya sistemli olarak sunulan hatta enjekte edilen salgınlar var. Biz bunların da içindeyiz ve farkında değiliz. Kapitalizm en büyük virüs salgınlarından bir tanesi çünkü yarattığı insan ve ahlak anlayışı gelecek nesilleri, gelecek umutları kesinlikle kırmaya yönelik, kendi pazarları olabilecek hacimde ve parasal yoğunlukta bir geniş alışveriş merkezine dönüştürmek idealleri var. Bunu da yeni bir dünya vizyonu olarak bir dönem demokrasiyle böyle oynadıkları gibi sözcüklerle oynayarak pazarlıyorlar, ama şimdi dünya bir karar noktasına geldi ve insanlar çok acı çektiler. Bu acılar çoğalıyor, çoğalıyor ve insanları mutsuz ediyor. Önümüzdeki yılın istatistikleri var, önümüzdeki yılların en büyük sorunu hatta biyolojik sorunlardan, hastalıklardan daha çok ruhsal hastalıklar olacak. Bunun belirtileri şimdiden başlamış hatta örtülü bir biçimde biliniyor. İlaç sanayi örselenmesin diye kapalı bir sistem içinde tutuluyor bu veriler. Ama insanlar şu kısacık dönemde de izlediğimiz gibi ruhsal sağlıklarını gerçekten kaybediyorlar, hızla kaybediyorlar. Buna aidiyetsizlik, geçmişle bağların kopukluğu, kendini ifade

edememe, toplumsal basınçlar ve ekonomik sıkıntılar arasındaki daralmalar mazoşistik bir toplum yarattı yani neredeyse acıdan zevk alan bir toplum yarattı. Devam edeyim mi?

Atilla Tuna: Instagramdan birdenbire bu süre doldu zannediyorum eskiden gösteriyordu. Şu anda uyardı. Bende takip ediyordum birdenbire kesildi. Şu anda yeniden bir bağlantı kurmaya çalışıyorum. Sizde yeniden bağlanabilirseniz çok mutlu olacağım.

Balkan Naci İslimyeli: Ben yeniden nasıl bağlanırım, ne yapmam gerekiyor?

Atilla Tuna: Tekrardan mesaj gelecek aynı şekilde. Çok özür dileyerek bu Instagram sadece bir saate müsaade ediyor sonra da yeniden bağlanmak gerekiyor.

Balkan Naci İslimyeli: Mesaj gelecek ama nerede? Evet, geliyor mu sesim?

Atilla Tuna: Sesiniz geliyor bir sıkıntı yok. Devam edebilirsiniz çünkü biz yayını kaydediyoruz sonra Youtubedan paylaşacağız zaten bağlanamazsak.

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi kesildi sesiniz, sesiniz gelmiyor.

Atilla Tuna: Evet, şimdi geldi.

Balkan Naci İslimyeli: Duyuyor musunuz beni?

Atilla Tuna: Birazdan zannediyorum Instagram bir saat müsaade ediyor pat diye kesiyor sonra.

Balkan Naci İslimyeli: Biliyorum, biliyorum.

Atilla Tuna: Buyurun, siz kaldığınız yerden devam edebilirsiniz çok güzel bir konuya değiniyordunuz, buyurun.

Balkan Naci İslimyeli: Korona sonrası dünyanın geleceği aslında bu bir tür kara yazgı mı diyelim distopik bir dünyada olabilir, olumlu bir dünyada olabilir insanların aktif dirençlerine bağlı her zaman olduğu gibi. Büyük dönüşümler büyük hareketlerle, dayanışmalarla oluyor. Sanat, bunların tetikleyicilerinden biri olabilir. Böyle bir umut şimdilik görsem de umut etmeye devam ediyorum. Korona gerçekten bir dönüşüm yaratacak dünyada. Çünkü sınıra dayanmış dertler var. Belli merkezi güçler üç, beş ülke bu. Vahşi politikalar, vahşi tasarımlar içindeler bunlardan en korkuncu dünyayı seyreltmek istiyorlar yani müşteri değeri olmayan, gelişmemiş ülkelerin bir tür ölüme terk edilmesi ve bunun zarif yöntemlerle uzun bir sürece yayılması. Bu seyreltme döneminden sonra varlıklı ve müşteri kapasitesi yoğun yaratılmış zengin sınıflar dünyanın yeni hakimi olacak. Dolayısıyla sizin gezilerinizde de görüp tanıdığımız ve çok sevdiğimiz o rengarenk dünya yavaş, yavaş kaybolacak. Hem insan malzemesi olarak hem kültürel renklilik olarak dolayısıyla sanatı besleyen bu damarlarda bu süreç içinde ağır, ağır yok olacak diye düşünüyorum ve bu önemli direnme konularından biri gelecek dünya için. Belki bir erken uyarı sistemidir diyelim korona şoku ama daha vahim şoklar iklim değişmesi gibi kuraklaşmalar, su baskınları, çoraklık, sıcaklık vesaire tabiatın ve iklimin tahribine yönelik şeyler insanı ruhsal olarak doğadan uzaklaştıran, kaçmaya ve yer değiştirmeye zorlayan süreç içinde insan doğanın bir varlığı olduğunu da unutacak. Büsbütün mekanize bir ruha bir robotik ruha dönüşecek ve bunun hazırlıkları da yapılıyor. Biyolojik insan modellerinin dışında biyoteknolojik tasarımlar var. İnsanın muhayyilesinin, iş gücünün ve

değerlerinin yerini alacak ve kolaylıkla merkezden manipüle edilebilecek alternatifler güçler bunlar. Böyle bir süreçte ne diyelim İsa bizi korusun.

Atilla Tuna: Amin diyelim. Peki, son olarak ben bir soru sormak isterim. Siz tabii hem sanatçısınız ama aynı zamanda bir gezginsiniz ve bu dünyadaki değişik coğrafyaların sizin sanatınızın üzerinde de etkisi olduğu görülüyor. Az önce resmini gösterdiğimiz Afrika. Sizde kendiniz belirttiniz Afrika'ya karşı özel bir sevgim, sempati var diye. Diğer yandan Orta Doğu, Balkanlar bütün bu esintileri sizin eserlerinizde görmek mümkün. Diğer yandan siz eğitiminizin bir bölümünü Salzburg'ta, Floransa'da, New York'ta gibi dünya sanatının merkezlerinde aldınız. Bütün bu süreç içerisinde benim öğrenmek istediğim konu şu bu seyahatler yurt dışındaki bulunmaz süreniz sizin sanatınızı nasıl etkiledi, sizi nasıl şekillendirdi?

Balkan Naci İslimyeli: Yani yolculuk bizim geleneklerimizde de olduğu için, insani değerlerin başlıcalarından biri olduğu için hani çok gezenin bilgeliği söyleminden de yola çıkarak farklı kültürleri, farklı insanları tanımak insanı renk, ülke, boy pos farklılıklarına rağmen tek ve çok kıymetli bir şey olduğu duygusunda yoğunlaşmamızı sağlıyor. İnsan değerlerine saygı gösterildiği zaman, hayat koşullarına saygı gösterildiği zaman büyük bir dünya tahayyülüne ve bunun gerçekleşmesine layık çok değerli bir yaratık. Bunu kirleten sistemler, sistemler yani bunu insanın iyiliği üzerine iyiliğin istismarı üzerine hükümranlık kuran dünya sistemleri. Bunlarla mücadele tabii kolay değil bütün kurumları biçimlendirmişler, denetlemekteler ve yenilerini planlamaktalar hatta insanın tümünü devreden çıkarıp mekanik bir dünya vizyonu içinde olan tehlikeli yaratıklar. Bunlara yaratık diyorum çünkü artık insani değerlerini gerçekten yitirmiş ve bilinçte kaybetmiş bu çoraklık üzerine, bu boş avın üzerine yeni bir dünya inşa etmeye kalkan güçler bunlar. Sanat, bunlarla mücadele için var bir anlamda.

Atilla Tuna: Evet, doğru. Balkan Bey bir soru var yayını toparlamamın da zamanı gelecek. Soru şu Meral Arık Toprak'tan bir soru var. Bizim daha doğrusu sizin konuşmalarınızdan çıkarsayarak şunu sormuş; "Türk toplumu biz bir mozağıyız. Mozağın tutması için harç gerekir dediniz" diyor. "Bu harç nedir, ne olmalıdır? Din mi, ortak geçmiş mi, ortak coğrafya mı, sanat mı, paylaşılan örf adet gelenekler mi, ortak değerler ve duygular mı belki hepsi ama size göre bu tutkal nasıl ve kimler tarafından oluşturulacak? Meral Hanım bunu öğrenmek ister.

Balkan Naci İslimyeli: Meral Hanım'a cevabım şu; o harç ortaklıklardan çok farklılıkların bir arada yaşamasıyla mümkün. Yani biz farklı söylemleri, farklı dilleri, farklı üslupları, farklı renkleri kullanabildiğimiz ölçüde, içselleştirebildiğimiz ölçüde, empati kurduğumuz ölçüde o değerlerle bütünleşeceğiz. Sarsılmaz bir mozağın parçaları olacağız çünkü o küçük taşlar hepsini birer insan olarak düşünürsek bütünün ayrılmaz bir ögesi. O bütün resmi hep birlikte kurmamız lazım bir resim kompozisyonu gibi kontrastlarıyla, çelişkileriyle, farklı renkleriyle yeniden o resmi inşa etmemiz lazım. Çok ortaklık sözünü kullanmak demokratik açılımların önünde bir tehdit oluşturabilecek sözcük gibi geliyor bana. Armoni karşıtlıklar içinde kurulmalı, karşıtlıkların armonisi, uyumu olmalı. Resimde de kontrast kavramı zaten bu zıtlık üzerine kuruludur.

Atilla Tuna: Kesinlikle, çok teşekkür ediyorum Balkan Bey. Aşağı yukarı bir saat on beş dakika olmuş. Bir saat hedeflemiştik, ama sohbet çok güzel aktı, güzel konulara değindiniz. Öncelikle tabii böyle bir söyleşiye davetimizi kırmadığınız için, kabul ettiğiniz için teşekkür etmek istiyorum Antonina Turizm adına. Sağ olun sizde bir şeyler söylemek isterseniz sonuç olarak, bir kapanış konuşması olarak buyurun.

Balkan Naci İslimyeli: Yani insanların dünyayı tanınması yakından, içten tanınması, önyargılarından kurtulması, empatilerinin artması açısından bulunmaz zeminler. Her yolculuk bir zenginliktir. Sadece coğrafi alanlarda değil ruhsal alanlarda da geniş bir gözlem ve bilgi alma ve onun yorumlama şansındır. Bunun için sizin şirketinize ve bütün turizm şirketlerine büyük saygım var. Orada insanlar yerel olarak ta aynı coğrafya içinde olan bizlerde tanışıp kaynaşyoruz, tartışıyoruz farklı gözlem alanlarını birlikte biçimlendiriyoruz, değerlendiriyoruz ve genel bir dünya kavrayışı içinde birlikte evlerimize dönüyoruz.

Atilla Tuna: Peki, çok teşekkür ediyorum.

Balkan Naci İslimyeli: Rica ediyorum.

Atilla Tuna: Çok sağ olun katıldığınız için bir de tabii bizi izleyen, bizi takip eden dostlarımıza, gezginlere buradan selamlarımı gönderiyorum. Teşekkür ediyorum ve önümüzdeki hafta tekrardan başka bir konukla birlikte olmayı ümit ediyoruz. Çarşamba günü bir filarmoni konulu bir söyleşim olacak Muharrem Erboy katılacak. Çarşamba günü saat 5'te tekrar bekliyorum. Hayal tadında benim şahsi Instagram sayfam ricam eğer kabul edilirse beni takip edersiniz. Oradan da paylaşımlarım var çünkü herkese buradan tekrar teşekkür ediyorum, görüşmek üzere.

Balkan Naci İslimyeli: Bende izleyenlere çok teşekkür ediyorum. Size çok teşekkür ediyorum. Bu süreci hep beraber tamamlayalım başarıyla, hoşça kalın.

Atilla Tuna: Hoşça kalın, görüşmek üzere.

Balkan Naci İslimyeli: Görüşmek üzere.

*** Video burada sona eriyor. ***